

Rad u kućnoj njezi IV: Hitna potreba za djelovanjem

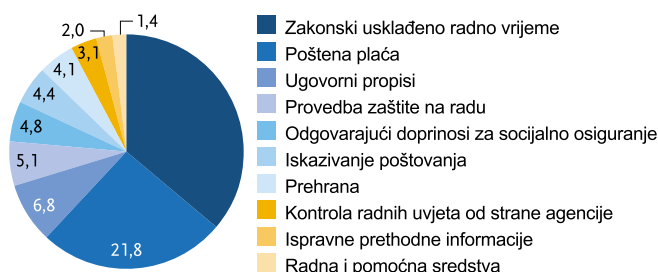
Djelatnici/ice sektora kućne njege jedna su od najmarginaliziranih skupina radno sposobnog stanovništva u Njemačkoj. Njihovu radnu situaciju često karakterizira nedostatak ugovornih pravila, prekomjerno radno vrijeme, kritične interakcije ili disbalans između posla i drugih područja života. U online anketi, 293 od ukupno 429 njegovatelja/ica identificiralo je svoje prijedloge za hitnim poboljšanjem radne situacije.

Osobe koje rade u sektoru kućne njege često dolaze iz inozemstva i u privatnim kućanstvima pružaju podršku i brigu o osobama kojima je potrebna njega te za to primaju plaću. U završnom dijelu serije činjenica o kućnoj njezi, analizirani su prijedlozi poboljšanja koje su naveli/e ispitanici/ice.

Ključni podaci o studiji

Ovdje predstavljeni rezultati dobiveni su na temelju istraživanja „Utvrđivanje radne i zdravstvene situacije djelatnika sektora kućne njege u Njemačkoj”. Istraživanje je 2023. godine proveo Savezni institut za sigurnost i zdravlje na radu (Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin) uz podršku organizacije Minor - Wissenschaft Gesellschaft.

Podaci su prikupljeni putem online ankete. Sudjelovalo je 429 njegovatelja/ica iz Poljske, Bugarske, Hrvatske i Rumunjske. Na kraju ankete, njegovatelji/ice bili/e su zamoljeni/e da navedu najvažnije prijedloge ili želje za poboljšanjem svoje radne situacije. Gotovo 70 posto sudionika/ica (n = 293) iskoristilo je tu mogućnost. Odgovori su pregledani i kategorizirani. Analiza učestalosti pruža uvid u važnost prijedloga poboljšanja, dok odabrani citati ilustriraju njihov sadržaj. Na slici 1 prikazani su prijedlozi poboljšanja.

SI. 1 Učestalost prijedloga unaprjeđenja, klasificirana po kategorijama (n = 293)

Osobito velik broj zahtjeva odnosi se na poštivanje zakonskih odredbi u pogledu radnog vremena, pravedne naknade i potrebe za pismenim utvrđivanjem i provedbom odgovarajućih odredbi ugovora o radu. Ostali prijedlozi za poboljšanje spominjani su rjeđe. Ipak, potrebno je voditi računa o mogućnostima provedbe humanih uvjeta rada u sektoru kućne njege.

Poštivanje Zakona o radnom vremenu

„Osjećam se kao zatvorenik u kućnom zatvoru, bez slobodnog dana, bez privatnog, društvenog života. Po cijele dane radim kao rob.” (ID 866)

U kontekstu kućne njege evidentno je kršenje Zakona o radnom vremenu (1). Stoga je potreba ograničenja dnevnog i tjednog radnog vremena te osiguranja redovitih pauza istaknuta u gotovo svakom trećem prijedlogu za poboljšanje (30 %). Jedna njegovateljica postavila je pitanje: „...s kojim pravom agencije i poslodavci određuju radno vrijeme kad je sve zakonski propisano? Jesu li pojedinci iznad zakona?” (ID 2286). Naglašava se nužnost barem jednog slobodnog dana u sedmodnevnom radnom tjednu.

Pravedna naknada

„U usporedbi s mnogim drugim njegovateljicama, moja situacija je u redu. Ono što me ... smeta jest da smo zapravo nedovoljno plaćene. Odvojene smo od svojih obitelji tjednima i mjesecima, i nijedna njemačka žena ne bi pristala na takve uvjete, ali mi smo i dalje nedovoljno plaćene.” (ID 973)

U svakom petom prijedlogu poboljšanja (22 %) zahtijeva se veća naknada za obavljene poslove. Jedna njegovateljica izjavila je: „Ja sam samo čovjek, a ne stroj. Mrzim ovo beskrajno iskorištavanje za smiješnih 1500 eura.” (ID 1186). Plaća, navedena u ovom citatu, odgovara trenutnom minimalnom radnom vremenu od 31 sat tjedno. U stvarnosti kućni/e njegovatelji/ice u prosjeku rade 72 sata tjedno (1).

Ugovorni propisi

Većina djelatnika/ica kućne njege u Njemačkoj radi bez pisanog ugovora o radu (1). Najčešći su ugovori o pružanju usluga sklopljeni između agencije i njegovatelja/ice. Obaveze i odgovornosti poslodavaca definirane u radnim ugovorima, primjerice zaštita na radu, često su nevažeće. U 20 prijedloga zahtijevaju se odgovarajući ugovorni propisi o radnom vremenu i pruženim uslugama, uključujući kontrolu njihovog poštivanja.

Provedba zaštite na radu

„Potrebno je kontrolirati agencije u našoj branši i osnovati sindikat... Sada smo usred ničega, svi iskorištavaju... naš rad.” (ID 2569)

Osim zahtjeva za poštivanjem Zakona o radnom vremenu, u zahtjevima se ponovno ističe potreba zaštite od iskorištavanja i kontrola uvjeta rada koji ugrožavaju zdravlje (5 % prijedloga). Njegovatelji/ce se obraćaju saveznoj vladi, nadzornim organima za zaštitu na radu ili socijalnim partnerima.

Osiguranje odgovarajućih doprinosa za socijalno osiguranje

„Tvrtke koje zapošljavaju njegovatelje/ice trebale bi pošteno plaćati doprinose za socijalno osiguranje prema nacionalnom minimalnom prosjeku, ne varati na plaćama - ne plaćati paušalne stope umjesto plaća.” (ID 821)

Prema BMAS-u, socijalno osiguranje je „središnji element socijalne države i štiti većinu stanovništva od egzistencijalnih prijetnji”. Četrnaest njegovatelja/ica bavi se ovim problemom u svojim prijedlozima i željeli bi vidjeti pravednu zaštitu u tom pogledu. Nije neuobičajeno da to u potpunosti nedostaje ili da se nadležnim vlastima daju na uvid samo minimalni radni sati ili naknade.

Razina slobode po pitanju prehrane

„Uvijek imati dovoljno hrane i imati pravo da sami/e biramo hranu, a ne ono što nam daju.” (ID 2582)

Pojedini/e njegovatelji/ice spomenuli/e su prehrambenu situaciju u svojim prijedlozima (5 %). Njegovatelji/ice se često moraju pridržavati obiteljskih preferencija o količini i vrsti hrane i pridržavati se ograničenog budžeta. Često ne postoji mogućnost izbora i uvažavanja osobnih potreba i prehrambenih preferencija njegovatelja/ica.

Iskazivanje poštovanja od strane osoba kojima je potrebna njega i članova njihove obitelji

„Pacijenti zahtijevaju empatiju, a istovremeno je ne iskazuju prema njegovatelju/ici.” (ID 821)

Ispitanici/e opetovano navode želju da se osobe kojima je potrebna skrb i članovi njihove obitelji odnose prema njima s poštovanjem (4% od prijedloga za poboljšanje). Podaci iz iste studije pokazuju da su njegovatelji/ice na poslu izloženi/e nepristojnom ponašanju, psovkama, uvredama i svađama (2).

Kontrola radnih uvjeta na terenu od strane agencija

„Agencije koje organiziraju naše aktivnosti trebale bi bolje informirati obitelji svojih klijenata i zahtijevati za svoje njegovatelje/ice poštivanje dobrih standarda zdravlja i sigurnosti na radu.” (ID 1922)

Pojedini/e njegovatelji/ice (3 %) izrazili/e su želju da agencije za koje rade nadziru poštivanje ugovornih propisa ili određenih minimalnih standarda vezanih uz radne uvjete na terenu. Ovdje se može povući paralela s privremenim radom gdje to obično spada u zadatke voditelja ljudskih resursa.

Ispravne prethodne informacije od strane agencije i obitelji

„Laže se o stanju bolesnika, dijagnoze se izostavljaju iz upitnika, tako da kad dođete na posao ostanete šokirani.” (ID 1302)

Njegovatelji/ice zahtijevaju od agencija i obitelji vjerodostojnije preliminarne informacije o zdravstvenom stanju osobe kojoj je potrebna njega, kako bi imali transparentnost i predvidljivost zahtjeva s kojima će se suočiti. Odgovori jasno pokazuju da ovo nije uvijek slučaj. Umjesto toga, informacije se namjerno prešućuju.

Osiguranje radnih i pomoćnih sredstava

„Potrebno je osigurati obavezne higijenske proizvode, rukavice, dezinficijense itd. u svim situacijama prilikom njege pacijenta.” (ID 2582)

Podaci iz studije pokazuju da više od polovine ispitanih njegovatelja/ica nema pristup sredstvima koja olakšavaju rad (2). U više prijedloga zahtijeva se promjena te situacije.

Zaključak

I na ovom mjestu koristi se citat iz ankete: „O problemima i rješenjima može se puno govoriti i govori se, ali samo do određene mjere! Nitko nije zainteresiran za prijeko potrebne promjene!” (ID 689)

Dodatne informacije

1. Rösler, U., Nguyen, D., Skwarek, A., Wegge, J. & Melzer, M. 2023. Arbeit in der häuslichen Betreuung I: Menschen und Arbeitssituationen, Dresden: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin. baa: Fakten
2. Rösler, U., Nguyen, D., Skwarek, A., Wegge, J. & Melzer, M., 2023. Arbeit in der häuslichen Betreuung II: Anforderungen und Ressourcen im Arbeitsalltag, Dresden: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin, Fakten.

Predloženo citiranje

Rösler, U., Nguyen, D., Skwarek, A., Wegge, J. & Melzer, M., 2024. Live-in care IV: Need for action, Dresden, Germany: Federal Institute for Occupational Safety and Health (BAuA). baa: Facts. Croatian translation. German original available: doi: 10.21934/baa:fakten20240111

Version: January 2024

Federal Institute for Occupational Safety and Health (BAuA) | Friedrich-Henkel-Weg 1-25 | D-44149 Dortmund
Phone: +49 231 9071-2071 | info-zentrum@baa.bund.de | www.baa.de